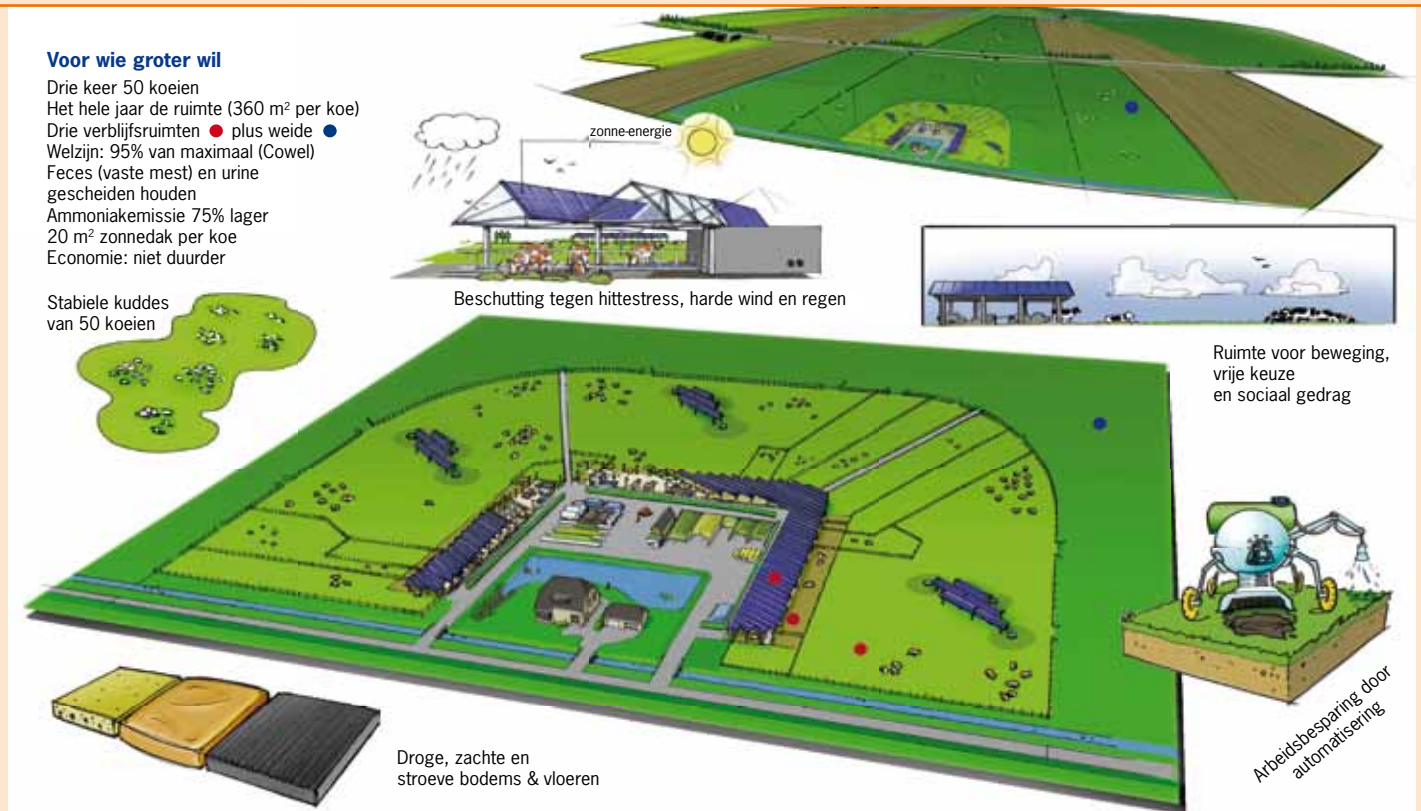

Samen naar betere stallen

De Meent XL, één van de ideeën voor nieuwe veehouderijsystemen uit Kracht voor Koeien.

Wageningen UR Livestock Research ontwikkelde een aanpak om te komen tot nieuwe houderijsystemen voor varkens, koeien en kippen, die beter zijn voor dier, milieu, boer en consument. De eerste nieuwe stallen zijn inmiddels gerealiseerd.

Reflexief interactief ontwerpen heet de aanpak die Wageningen UR Livestock Research vanaf 2004 stapsgewijs ontwikkelde om de problemen in de veehouderij structureel het hoofd te gaan bieden. Kenmerkend voor de aanpak is het met alle betrokken kijken naar de veehouderij en samen werken aan nieuwe concepten, via een gezamenlijk leerproces. Eerst worden behoeften geïnventariseerd van het dier, de boer, de consument en het milieu, om daarna van daaruit te komen tot nieuwe ontwerpen. Daarbij wordt ook gekeken naar economische aspecten: kan het goedkoper, kunnen kosten worden vermeden, zijn extra inkomsten mogelijk.

Bij melkvee probeerde het project Kracht van Koeien de melkveehouderij in beweging te krijgen naar duurzamere houderijsystemen. Het leverde zowel een programma van eisen voor dier en milieu op als nieuwe ontwerpen. 'We zoeken ook naar synergie tussen doelen. Als bijvoorbeeld met een beter dierenwelzijn de levensduur van koeien langer wordt en ze

langer melk geven, dan dalen de kosten voor jongvee en de broeikasgasemissies', vertelt onderzoeker Peter Groot Koerkamp van Livestock Research. In Kracht van Koeien zijn ideeën uit de sector verzameld. Met enkele participanten is wisselwerking: onderzoekers pikten ideeën van hen op, en zij gaan op hun beurt verder met ideeën uit het onderzoek. 'Een onderwerp dat in Kracht van Koeien naar voren is gekomen, de snelscheiding van mest en urine, wordt nu nader onderzocht en ook het bedrijfsleven werkt hieraan verder', vertelt onderzoeker Maarten Vrolijk van Livestock Research. Boeren gebruiken ook onderdelen uit de bijeengebrachte kennis en ideeën. Tegelijkertijd zie je dat enkele veehouders als pioniers zelf initiatieven nemen. Er zijn bijvoorbeeld enkele vrijloopstallen in de melkveehouderij gebouwd, waaronder de IDV-stal van Marc Havermans in Moerdijk. Vrolijk: 'Zo inspireren onderzoek en praktijk elkaar om een meer duurzame veehouderij te realiseren.' In het onderwijs is ook aandacht voor deze door Livestock Research ontwikkelde manier van ontwerpen. Zo hebben de onderzoekers workshops gehouden met studenten en docenten van groene mbo's en hbo's. In april kregen ze Zweedse studenten op bezoek, die op eigen initiatief kwamen om meer te leren over

Cow Power waar ze op internet over gelezen hadden. De kennis verspreidt zich dus, maar kent wel een incubatietijd, zegt Groot Koerkamp. 'Het duurt twintig tot dertig jaar voordat overal nieuwe houderijsystemen zijn gerealiseerd. Net zoals het jaren kostte voordat alle boeren van paard naar trekker waren overgestapt.' De met KB-financiering ontwikkelde manier van werken heeft ook in de varkens- en kippenhouderij al effect gehad. Twee varkenshouders werken nu met hulp van de SBIR-regeling aan een nieuwe stal op basis van de kennis uit het varkensproject Varkansen. Met de subsidie doen ze onderzoek naar de haalbaarheid van bijvoorbeeld het Varkenspensioen. Van een nieuwe houderijontwerp voor legpluimvee, het Rondeel, liggen de ronde doosjes met zeven eieren en drie sterren van het Beter Leven kenmerk in de schappen van de Albert Heijn. 'Als ze niet zijn uitverkocht, want de vraag is groter dan het aanbod', zegt Vrolijk. Onderzoekers proberen nu ook samen met bedrijven met vleespluimvee, konijnen en geiten te komen tot duurzamer houderijsystemen.

Informatie: www.duurzameveehouderij.nl
 Contact: maarten.vrolijk@wur.nl
 0320 -29 34 04